

ФОРМУЛАР ЗА ОЦЕНУ ЕТИЧНОСТИ НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА

Део 1: Опште информације о истраживању/пројекту

1. Назив истраживања/пројекта:

2. Назив истраживања/пројекта на енглеском (ако је релевантно):

3. На ком језику Вам је потребна сагласност (подвучите одговор)?

- а. српском
- б. енглеском
- в. на оба језика

4. Главни истраживач/руководилац пројекта (име, презиме, афилијација):

5. Истраживачки тим (име, презиме, афилијација):

- 1.
- 2.

6. Пријаву подноси (име и презиме истраживача који подноси пријаву):

7. Мејл истраживача који подноси пријаву (лични):

Део 1: Опште информације о истраживању/пројекту

8. Институционална афилијација истраживача који подноси пријаву (радни однос):

9. Временски период за извођење истраживања (месеци, године):

10. Истраживање/пројекат финансира (наведите назив институције/организације и регистрациони број истраживања/пројеката уколико је финансирање потврђено):

11. Врста истраживања (подвуците одговор):

- а. оригинално
- б. поновљено
- в. секундарна анализа података

12. Тип етичке сагласности (подвуците одговор):

- а. прва сагласност
- б. поновљена/модификована сагласност¹

Уколико сте изабрали одговор Б, молимо Вас да наведете стари евиденциони број:

13. Да ли је за ово истраживање (пројекат) већ добијена сагласност од неке друге (екстерне) комисије за оцену етичности у научноистраживачком раду? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

ДА НЕ

Уколико је одговор ДА, наведите назив институције.

¹Уколико дође до промене у циљевима, процедури и/или методологији реализовања истраживања, потребно је поново тражити сагласност од Етичке комисије.

Део 2: Циљ и методологија истраживања/пројекта

1. Наведите циљ истраживања/пројекта и главна истраживачка питања.

2. Наведите методе/технике истраживања.

3. Инструменти који ће бити коришћени су (подвуците одговор):

- а. оригинални
- б. преведни
- в. комбиновано (оригинални и преведени).

4. Уколико су инструменти преведени, да ли је потребна сагласност (дозвола) за коришћење инструмената (подвуците одговор)?

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, приложите сагласност (дозволу) у делу 7.

Део 3: Информације о испитаницима

1. Максималан број испитаника (приближно):

2. Групе испитаника (подвуците све што се односи на Ваше истраживање, односно на Ваш пројекат):

- Рани/јаслени узраст (0–3 године)
- Вртићки узраст (4–6 година)
- Основношколски узраст (7–14)
- Адолесценти узраста од 14 до 16 година
- Адолесценти узраста од 16 до 18 година
- Студенти
- Одрасли, општа популација
- Без испитаника

3. Ако постоје, наведите који су критеријуми за искључивање испитаника (нпр. узраст, пол, физичке карактеристике, менталне карактеристике, здравствена ограничења).

4. Да ли ће испитаници примити неку врсту компензације² за учествовање у истраживању (пројекту)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

- ДА НЕ

Уколико је одговор ДА, молимо Вас да наведете коју врсту компензације ће испитаници примити.

5. Ако су испитаници деца и адолесценти млађи од 18 година, наведите од кога је предвиђено да се обезбеди писана сагласност. Текст сагласности ОБАВЕЗНО приложити у делу 7.

² Нпр. новчана надокнада, књиге, семинар и др.

Део 3: Информације о испитаницима

6. Да ли се истраживање спроводи над вулнерабилном групом, односно над субјектима који не могу да дају валидну сагласност (нпр. особе које имају неку врсту менталних поремећаја, особе које живе у специјалним институцијама, особе оболеле од болести зависности итд.)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, наведите којој групи припадају.

7. Ако испитаници припадају вулнерабилној групи, наведите од кога је предвиђено да се обезбеди писана сагласност. Текст сагласности ОБАВЕЗНО приложити у делу 7.

Део 4: Процес прикупљања података

1. Који од наведених модалитета прикупљања података ћете користити (подвуците одговор)?

- Уживо (интервју, фокус групе/упитници папир-оловка)
- Онлајн (нпр. онлајн упитници, зум интервјуи)
- Оба модалитета

2. Колико ће трајати ангажман испитаника у истраживању/пројекту (нпр. један школски час)?

3. Ако је истраживање лонгитудинално, односно ако има више временских тачака у којима се спроводи, наведите у минутима по тачкама колико ће трајати ангажман испитаника.

4. Да ли истраживање захтева да се подаци о испитаницима прикупљају и од трећих лица која нису непосредна циљна група истраживања (нпр. независни посматрачи, брачни партнери, наставници, социјални радници у предузећима, здравствени радници, васпитачи у предшколским установама, чланови породице и сл.)? Подвуците одговоре.

- ДА НЕ

Ако је одговор ДА, означите од ког трећег лица ће бити прикупљани подаци:

- родитељи/члан породице
- вршњаци
- брачни (партнер)
- експерти
- наставник/социјални радник/васпитач/здравствени радник

5. Да ли је истраживањем предвиђено да податке о испитаницима прикупљају и спољни сарадници, који нису чланови истраживачког тима (нпр. студенти)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

- ДА НЕ

Ако је одговор ДА, наведите ко ће бити спољни сарадници.

Део 4: Процес прикупљања података

6. Да ли је неопходно да субјекти учествују у истраживању без сопственог знања/сагласности на почетку истраживања (нпр. неинтрузивно посматрање људи)? Подвуците одговор.

ДА НЕ

7. Ако је одговор ДА, да ли је предвиђен разговор/интервју са испитаницима након истраживања (разјашњење) којим ће се обезбедити да се пониште или умање евентуалне негативне последице истраживања? Подвуците одговор.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, **обавезно** приложите текст разјашњења у делу 7.
Ако има више инструмената, упакујте их у rar или zip формат.

8. Да ли током истраживања предвиђена дискусија или ће испитаници одговарати на питања која могу да представљају осетљиве теме (нпр. проблеми у понашању, трауматско искуство, злоупотреба супстанци, етнички или међурелигијски односи и други типови осетљивих истраживачких тема, у складу са Вашом облашћу истраживања)? Подвуците одговор.

ДА НЕ

9. Ако је одговор ДА, да ли је предвиђени разговор/интервју са испитаницима након истраживања (разјашњење) којим ће се обезбедити да се пониште или умање евентуалне негативне последице истраживања? Подвуците одговор.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, **обавезно** приложите текст разјашњења у делу 7.
Ако има више инструмената, упакујте их у rar или zip формат.

10. Да ли истраживање захтева аудио или видео снимање испитаника? Подвуците одговор.

ДА НЕ

11. Ако је одговор ДА, да ли је предвиђено да се обезбеди сагласност испитаника за снимање њихових одговора? Подвуците одговор.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, **обавезно** приложите текст сагласности у делу 7.

Део 4: Процес прикупљања података

12. Уколико се подаци прикупљају путем видео-снимања на узорку деце и адолесцената млађих од 18 година, да ли је предвиђено да се обезбеди писана сагласност родитеља да ће деца бити снимана? Подвуците одговор.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, **обавезно** приложите текст сагласности у делу 7.

Део 5: Секундарне анализе података

1. Назив базе/а:

2. У чијем је власништву база?

3. Да ли су подаци из база/е у јавном власништву?

ДА НЕ

4. Ако је одговор НЕ, да ли имате дозволу за коришћење?

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, ОБАВЕЗНО приложите дозволу у делу 7.

Део 6: Чување и сигурност података

Сагласно одредбама Правилника о етичности у научноистраживачком раду Института за педагошка истраживања – члан 4, став 1 (4.1), оригинални научни или научноистраживачки подаци треба да буду документовани и архивирани у одређеном периоду (најмање 5 година, а пожељно је 10 година).

1. Колико дуго планирате да чувате прикупљене податке (и евентуално снимке) истраживања?

2. Наведите како ћете чувати податке.

3. Наведите у складу са којом законском регулативом ће бити чувани подаци (нпр. у складу са Општом уредбом о заштити података Европске Уније – GDPR).

4. Да ли ће подаци бити коришћени искључиво у научноистраживачке сврхе? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

ДА НЕ

Ако је одговор НЕ, молимо Вас да образложите.

4. Током дисеминације резултата подаци ће бити коришћени (означите све што се односи на истраживање/пројекат):

- групно
- индивидуално, за давање препорука и доношење одлука о појединцу
- индивидуално, за давање повратне информације испитаницима
- нешто друго: _____

5. Да ли ће подаци бити депоновани у неки од репозиторијума (нпр. OSF, arXiv)? Подвуците одговор и образложите га ако је потребно.

ДА НЕ

Ако је одговор ДА, наведите назив репозиторијума.

Део 6: Чување и сигурност података

6. Да ли је истраживање тако организовано да се од испитаника тражи да дају своје личне податке, односно да открију свој идентитет, укључујући и аудио и видео снимке (нпр. због поновљених мерења или контроле теренског рада)?

- ДА НЕ

Ако је одговор ДА, наведите следеће (сажето).

а. Разлог због којег подаци не могу да буду анонимни или чувани под шифром (псеудононимни).

б. На који начин ће бити обезбеђена заштита личних података испитаника?

в. Ко ће имати приступ подацима?

7. Ако планирате онлајн истраживање, које платформе ћете користити?

а. за онлајн фокус групе/ интервјуе

б. за онлајн упитнике

8. На који начин је обезбеђена заштита личних података испитаника у онлајн истраживањима?

а. онлајн фокус групе /интервјуи

(Потребно је да проверите Изјаве о приватности и/или Услове коришћења за дате онлајн платформе о начину заштите података и спроведете одговарајуће кораке за заштиту података. Морате да обавестите испитанике да желите да снимате интервју и на који ћете начин да то урадите, као и да обезбедите њихову сагласност. Ако спроводите телефонске интервјуе у приватном окружењу, водите рачуна о потенцијалним ризицима који се односе на поверљивост и осигурајте поступке кроз које можете да смањите ове ризике)

б. онлајн упитници

(Потребно је да проверите Изјаве о приватности и/или Услове коришћења за дате онлајн платформе о начину заштите података и спроведете одговарајуће кораке за заштиту података)

Део 7: Прилози

1. Уз овај формулар прилажем следеће (навести листу докумената):

- 1.
- 2.

Део 8: Изјава

Давањем ове изјаве потврђујем да ћу спроводити истраживања у складу са релевантним стандардима садржаним у прописима који регулишу етичке аспекте истраживања у Институту за педагошка истраживања.

Поштоваћу истраживачки протокол и начин добијања сагласности од испитаника за учествовање у истраживању у складу са одлуком ове Комисије.

Уколико током извођења истраживања буде дошло до измена у истраживачком тиму, до већих измена у нацрту истраживања, начину и временском трајању прикупљања података, као и у начину прибављања сагласности од испитника за учествовање у истраживању, поднећу молбу Комисији за обнављање дозволе или модификацију истраживачког протокола.

Уколико дође до повреде протокола или притужби испитаника, обавестићу Комисију о томе у року од пет радних дана.

Сви подаци прикупљени у оквиру овог истраживања биће чувани у складу са препорукама ове Комисије и релевантним прописима.

Место и датум:

Подносилац захтева:

_____ (Име и презиме, потпис)